

Ἡ σθανώτρα ἔς τὴ γοητεία, ποῦ εἶχεν ἡ φωνή του ἡ ἄγρια καὶ ἡ ὄψι του ἡ συγνεφιασμένη ἀπ' τὸ ἄγγιγμα τοῦ θανάτου, θέλωντας καὶ μὴ, πῆγε καὶ ἀνοίξε τὴ θύρα τοῦ μπαλκονιοῦ.

— Ἄ! καλὰ, πολὺ καλὰ, τῆς εἶπε ὁ ἐτοιμοθάνατος. Ἐλα κοντὰ μου. Κράτα ἐσὺ τὸ τηλεσκόπιο καὶ τὸ μαντήλι. Ἄ, ἔτσι. Βόηθα με νὰ σηκωθῶ. Βάστα με γερὰ. Τώρα πᾶμε ἔς τὸ μπαλκόνι.

Καὶ ἡ Κυρὰ Σταμάτα κάμνωντας τὸ Σταυρὸ τῆς γιὰ τὸ τὸ παράδοξο φαινόμενο, ποῦ ἔβλεπεν, ἕνας ἐτοιμοθάνατος νὰ ζωντανεύῃ καὶ νὰ περπατῇ, τὸν πῆγε κοντὰ ἔς τὸ μπαλκόνι.

Μόλις ἐκεῖνος πάτησε ἔς τὸ κατῳρί του, ἔβαλε τὴ δύναμι ὅλης τῆς ζωῆς, ποῦ ἀκόμα μέσα του ἀπόμεινε, καὶ βγήκεν ἔξω.

— Ἄ, ἐδῶ, ἐδῶ θέλω νὰ πεθάνω. Δὸς μου τώρα τὸ τηλεσκόπιο, Κυρὰ Σταμάτα.

— Πάρ' το, ἀφεντικό.

Τὸ πῆρε καὶ τὸ ἐστύλωσε ἔς τὰ ῥάτια του τὰ μισοσβυσμένα. Εἶδε μιά πρὸς τὴ θάλασσα καὶ ὕστερα ἔστρεψεν τὸ πρόσωπό του πρὸς τὴ στεργιά, πρὸς τὸ λόφο, ἀλάργα, ποῦ εἶνε τὸ Νεκροταφεῖο.

— Ἄ, ναί! Νά τες! Νά τες! Βγήκαν καὶ οἱ δυὸ ἀπ' τὸ παλάτι τους, μάνα καὶ κόρη, λευκοφόρες, ἀνθοστεφανωμένες βασιλίσσες! Νά τες! Μὲ κυττάζουσιν κενεῖνες μὲ τὰ τηλεσκόπια τους. Μὲ χαιρετοῦνε μὲ τὰ κάτασπρα μαντήλια τους. Νά! Μὲ φωνάζουν! «Ἐλα! Ὁ βγοῦμε περίπατο! Ἐλα! Ὁ καθήσουμε ἔς τὸ τραπέζι!» Νά τες! Νά τες! Κάμε γρήγορα, γρήγορα, Κυρὰ Σταμάτα! Δῶσέ μου κείμενα τὸ μαῦρο μαντήλι μου. Ἄ! Μπράβο! Ἐρχομαι! Ἐρχομαι! Ἐρχομαι!

Κένθ' ἀνέμιζε τὸ μαντηλὶ του, ἔπεσε βαρὺς ἔς τὴν ἀγαλνίαν τῆς σθανώτρας ψιθυρίζοντας:

— ὦ χρόνια, χρόνια! Στὸ κύλισμά σας ὅλα τὰ σβύνετε, ὅλα τὰ λιώνετε. . .

Τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ ἥλιος βασίλευε θαλωμένος πίσω ἀπ' τὸ λόφο τοῦ Νεκροταφείου, κένα βαπὸρὶ πρόβαλε ἀπ' τὸ Κιόμπασι ναὶ σφύριζεν: Οὐ! Οὐ! Οὐ!

Λές καὶ προσκαλοῦσε τὸν Καπετάνιο του, τὸν Ἐρμηιο τὸν Γέρο, ποῦ ἐκεῖ, ἀπάνου ἔς τὸ μπαλκόνι, ἔγυρε ἔς τὸν κόρπον τῆς σθανώτρας τὴ στιγμή, ποῦ ἕνα χιόνι ἀπαλδ-ἀπαλδ ἄρχισε νὰ πέφτῃ ἔς τὸ νεκρωμένον πρόσωπό του. . .

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οἱ καθηγηταὶ ἐν τῇ σχολῇ τῆς κ. Λότνερ κ. κ. Del Frate, König, Winkler, Mancini ἔδωσαν συναυλίαν. Ὁ κ. König εἰς τὸ Concert en sol mineur τοῦ Bruch ἐπέδειξε σπάνιον τάλαντον τετραχορδιστοῦ, ἐθαυμάσθη ὁ κ. Winkler εἰς Concert en la mineur τοῦ Goltermann, ὅπερ ἐξτελέσει μετὰ πολλῆς δεξιότητος, τὰς γενικὰς δὲ συμπαθείας καὶ θύελλαν ἐπευφημήσεων προεκάλεσεν ὁ νεκρὸς κλειδοκυμβαλιστῆς κ. Mancini, μὲ τὴν ιδιότροπον, τὴν ἐκκεντοικὴν ἀλλὰ καὶ χαριτωμένην ἐν ταύτῳ ἐκτέλεσιν τῆς Ballade (No IV) τοῦ Chopin, τοῦ Ριγολέττου καὶ τῶν «Ἀπόκρεω τῆς Πέστης» τοῦ Liszt. Μὲ τὴν ἄλλοτε διακεκομμένην καὶ ἄλλοτε θυελλώδη ἁρμονίαν, συνεκράτησε τὸ ἄκροατήριον, τὸ ὅποτον ἀληθῶς σπανιώτατα ἐντροπῶς εἰς μουσικὰς ἀπολαύσεις.

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ *)

Ὑπὸ τὴν ὄθησιν Καρόλου τοῦ Μεγάλου πολυάριθμοι οἰκοδομαὶ ἀνηγέρθησαν ἐντεῦθεν καὶ ἐκείθεν τοῦ Ρήνου, πλείστα μέγαλα καὶ ἐκκλησιαί.

Ἐρμόλδος ὁ Μαῦρος διέσωσεν ἡμῖν τὴν περιέργον περιγραφὴν τοῦ μεγάρου τοῦ Ingelheim. (Ἔσση, Δαρμστάτη), κτισθέντος ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου ἀπὸ τοῦ 768—774 καὶ τὸ ὅποιον ὑπῆρξε μία τῶν κατὰ προτίμησιν κατοικιῶν Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβεῦς.

Δὲν σώζεται ἐξ αὐτοῦ σήμερον εἰμὴ λείψανα ὄμορφα. Ἐκπλήσσεται τις πρὸ τοῦ ἀξιοθαυμάστου προσώπου τὸ ὅποιον ἡ ζωγραφικὴ ἔπαιζεν εἰς τὴν ἁρμονικὴν διακόσμησιν τῶν οἰκοδομημάτων. Ἐπὶ μίᾳς τῶν πλευρῶν τῆς ἐκκλησίας, γραμμὴ διακεκομμένη ὑπὸ εἰκόνων παρίστα ὅλα κατὰ σειρὰν τὰ γεγονότα τὰ ἀναφερόμενα ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπὶ τῆς ἀπέναντι πλευρᾶς εἰκονίζοντο ὅλαι αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς βίου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ διακόσμησις τοῦ ἀνακτόρου ἐδείκνυεν ὅποια ἦτο ἡ δύναμις τῶν ἀρχαίων ἀναμνήσεων. Ἐβλεπέ τις ἐκεῖ τὴν ἱστορίαν τοῦ Νίνου, τοῦ Κύρου, τὰς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀννίβα, τὰς κατακτήσεις τῶν Ῥωμαίων. «Εἰς ἕτερον διαμέρισμα τοῦ κτιρίου θυμάζει τις, λέγει ὁ Ἐρμόλδος, τὰς ὑψηλὰς πράξεις τῶν πατέρων μας καὶ τὰ λαμπρὰ ἔργα εὐσεβείας πιστῆς ἐποχῆς μεταγενεστέρης: τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ Καίσαρος, ὅστις ἤνωσε τοὺς Φράγκους μὲ τὴν ἐνδοξον Ῥώμην, τὰς κυριωτέρας πολεμικὰς πράξεις τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Θεοδοσίου, τὰς μεγάλας πράξεις Καρόλου τοῦ πρώτου καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Αἱ ἀξιωμακτικότητες αὐταὶ πράξεις καὶ ἄλλαι ἀκόμη διακοσμοῦσι τὸ ἀνάκτορον τοῦτο. Προσηλώνει τις ἐκεῖ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ αἰσθάνεται ἡδονὴν νὰ τὸ βλέπῃ».

Αἱ σωζόμεναι ἀκόμη οἰκοδομαὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ Μεγάλου εἶνε σπανιώταται. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Λείγερως ἠγείρετο ὁ ἅγιος Philbort τοῦ Crandlieu, ἡ ἐκκλησίᾳ Gocminy des Prés, καὶ ἡ μικρὰ ἐκκλησίᾳ τῶν Juèvres.

Κάρολος ὁ Μέγας εἶχεν ὡσαύτως ἐνθαρρύνει τὴν τέχνην τῆς μικρογραφίας. Ὑπάρχει μετὰ τὸν ἄλλων, κατὰ τὸν 8. αἰῶνα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ἔργον τοῦ Γονδεσκάλη, καὶ βίβλος Καρόλου τοῦ φαλακροῦ.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον Καρόλου τοῦ Μεγάλου δὲν ἐπέπρωτο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ· ἡ Δύσις ἐμελλε νὰ ἐπαναθυβισθῇ εἰς κατὰστασιν ἐλεεινότεραν

*) Συνέχεια

τῆς τοῦ δ'· καὶ ε'. αἰῶνος ἔνεκα τῶν πολιτικῶν πολέμων, καὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Οὐγγρων, τῶν Σαρακηνῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν Νορμανδῶν, λαῶν καταστρεπτικωτέρων τῶν πρώτων βαρβάρων, διότι ἐκείνοι μὲν ἤθελον μᾶλλον νὰ κατακτήσωσιν, καὶ ὅχι νὰ λεηλατήσωσι πρὸς ἀπεμπόλησιν, ἐνῷ οὗτοι κατέστρεφον ἀσυνειδήτως καὶ διότι, ἄπιστοι ὄντες ἢ ἐθνικοί, ἡσθάνοντο ἡδονὴν πρὸ πάντων νὰ κρημνίζωσι τὰς ἐκκλησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΒ'. ΑΙΩΝΑ

Μετὰ τοῦ ε'. αἰῶνος ἄρχεται νέα ἀναγέννησις. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, νέος κόσμος ἀνέφάνη. Αἱ εἰσβολαὶ ἔληξαν ἐπὶ τέλους· τὸ φεουδαλικὸν σύστημα ἐγκαθιδρύθη ἐντελῶς. Ἐσχηματίσθησαν μετὰ τὸ παῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων δεσμοὶ στενοὶ ἰσότητος, σπανίως διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Κάτωθεν τῆς ἀρχοντικῆς κατοικίας ἥτις εὐρύνεται καὶ καθίσταται ἥττον ἀποκλειστικὴ ἐγείρεται καὶ ἐν φρούριον. Πέριξ τοῦ ἀρχαίου θυσιαστηρίου, ἀνακτισθέντος, εἶνε συνηθροισμένα πλήθη ἄτινα ἀναπνέωσι μετὰ τόσας δοκιμασίας. Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἥτις ἐμεινεν ἀκλόνητος ἐν μέσῳ τῶν ἀνατροπῶν ἐκείνων, εἶδε τὴν ἐπιρροὴν τῆς αὐξανομένης. Ἰππὴρξεν αὕτη ἡ κοινὴ παρηγορία καὶ τὸ κοινὸν καταφύγιον. Μ' ὅλον τοῦτο, ὁργανισμὸς κοινωνικὸς οὐσιωδῶς κατεκερματισμένος καθ' ὃν τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κληρονομικοῦ δικαιοῦματος, διέφρουγε τὸ αἶσθημα τῆς ἐνότητος. Τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα εἶνε προσιτὰ εἰς ὅλους. Ἐξακολουθεῖ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Ῥωμαϊκὴ παράδοσις. Ὁ ἱπποτισμὸς ὅστις ἐνώνει χαρακτῆρα θρησκευτικόν μετὰ τὸν φεουδαλικόν καὶ στρατιωτικόν, καθίσταται θεομοθεσία ἥτις ἐπεκτείνεται καθ' ὅλον τὸν Χριστιανισμόν. Κατέστη, ὅπως ἡ ἐκκλησία, ἀλλὰ κατὰ τρόπον διάφορον, ὄργανον ἐνώσεως ἠθικῆς μετὰ τῶν διαφόρων τάξεων τῆς κοινωνίας. Ἡμέρωσε τὰ ἥθη, ἀνύψωσε τὰ αἰσθήματα, καὶ προσέδωκε μίαν λεπτότητα εἰς τὴν τέχνην, ὀλιγώτερον ἀναμφιβόλως, ἢ ἐπὶ τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ὅπως· δὴποτε ἀξίαν ἐκτιμήσεως. Βραδύτερον εἰς τὰς δυνάμεις ταύτας, Ἐκκλησίαν, ἱπποτισμόν, φεουδαλισμόν, προσετέθη καὶ ὁ κοινωνισμὸς ὅστις συνετέλεσε ἐπίσης εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ταύτην ἀνάπτυξιν.

Τίποτε δὲν δύναται νὰ συντελέσῃ περισσότερον διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὸν Μεσαίωνα ἢ ἡ θέα μιᾶς μητροπόλεως ἢ μιᾶς μονῆς, ἢ μιᾶς ἐπαύλεως, ἢ ἐνὸς προαστείου.

Ἀρχιτεκτονικὴ

Οἱ πανηγυρισταὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τοῦ τόσον ἀμφισβητηθέντος, ἡδίκησαν αὐτὸν ἐκφράσαντες τὸν αὐτὸν θαυμασμόν ἐν ὅλῃς τὰς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις. Εἰς τὰ ἱπποτικὰ ποιήματα,

δὲν ὑπάρχει ἀξία τις, καὶ ὅμως ἀποδίδουσι ταύτην. Τὸ «ἄσμα τοῦ Ῥολάνδου» εἶνε πολὺ κατώτερον τῆς Ἰλιάδος· ἀλλὰ τὰ κτίρια τῆς τέχνης δὲν φοβούνται οὐδεμίαν σύγκρισιν. Αἱ μητροπόλεις, τὰ *λιθογραμμένα* αὐτὰ *ποιήματα*, τεράστια καὶ οἰκοκυρευμένα ταῦτ', ἀπλᾶ εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς, καὶ θαυμαστά εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς διακοσμήσεώς των, αἱ μεγάλαι αὐταὶ μάζαι, αἱ τόσον σεμνοπρεπεῖς, ἐνθα οἱ λίθοι φαίνονται ὅτι ζῶσι ἀκόμη μετὰ πάρεδον τόσων αἰώνων, ὡς ὅτε ὠκοδομήθησαν, εἶνε ἡ ἀληθὴς ἐποχὴ τοῦ Μεσαίωνος.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΣΤΡΟΦΑΙ

Βιβλ. III. Στρ. XIII.

Λέγω πῶς μοιάζω μὲ πεθαμένο,
Μὲ τὸν ὀρίζοντα τὸν σκοτισμένο,
Μὲ τὴ βρυσοῦλα τὴ στερεμένη,
Μὲ τὸ λουλοῦδι τὸ μαδιγμένο,
Καὶ μὲ τὸ φύλλο τὸ σαπισμένο
Πάνω ὅτ' ἡ χλόη τὴ χλωμασμένη.

Δεντρὶ ποῦ κόβουνε μ' ἀπονιά
Σὲ δάσος δίχως μιὰ πρασινάδα
Καὶ νεκροκρέββατο θὲ νὰ γενῇ,
Μὲ τοῦ χειμῶνα τὴν καταχνιά,
Μ' ὅλη τὴ φύσιν ποῦν ὅτ' ἡ ἀράδα
Γεμάτη θλίψιν παντοτεινή.

Ὅμως μὴν κ' εἶμαι σὰν πλεῖο πολὺ
Ὅμοιος ὅτ' ὁ ἀπειρὸ Ὠκεανό,
Ὅπου ὀλοζώντανος κ' αἰῶνια ἀνθίζει,
Ὅπου τὸ χρόνον, γοργὸ πουλί,
Νὰ φεύγῃ ἀφήνει, καὶ ὅτ' ὁ γυμνὸς
Τὸν ἄμμο δέρονεται, βογκάει κ' ἀφρίζει;

Βιβλ. IV. Στρ. XV.

Παρίσι πῶς μὲ' κούραδες, καὶ σὺ φθινόπωρο θολό!
Καὶ πόσο λαχταρῶ νὰ ἰδῶ κομμάτι
Τὸν κάμπο νὰ βεργολυγᾷ, νὰ κυματίσῃ τὸ γιालό
Στὸ φύσμημα τὸ πρόσχαρο τοῦ μπάτ'.

Ὅμως Παρίσι, ποιάς λογῆς, τί φίλτρο μαγεμένο,
Τὸν ἐδικό σου τὸν καὺμὸ ἀξίζει;
Νοέμβριον, ἔξερεις πῶς τὸ φύλλο σου τὸ νεκρωμένο
Μὲ μῦθον τὴν καρδιά μου πλημμυρίζει.

Βιβλ. V. Στρ. XII.

Στὸ βράχο τὸ μοναχικὸ σὰν θάρρω νὰ καθήσω
Μὲσ' ἔσθ' ἡ νύχτα, ἔσθ' ὁ ἀγέρας,
Καὶ τῆς καρδιάς, ἀκούοντας ἐσέ, δὲν θὰ γροικήσω
Τὸν κάθε χτύπο ποῦ σκορπᾷ ἔσθ' ἡ γῆ δὴ πέρα.

Μὴν ἀρκεσθῆς, Ὠκεανέ, ἔσθ' ὁ πρόσωπό μου λίγο
Ἀπαλὸν ἀφρὸ νὰ χύσῃς,
Μ' ἕνα σου κύμα χτύπα με καὶ πάρε με νὰ φύγω
Μαζὶ σου, ἔσθ' ἡ πικράδα σου νὰ μὲ κοιμήσῃς.

JEAN MORÉAS

Μετάφρασις Σ. Σεφεριάδου